

WAGNERIANA CATALANA Nº 33 ANY 2010

TEMA 10: ALTRES TEMES

TÍTOL: EN EL 125è ANIVERSARI DEL CONSERVATORI MUNICIPAL DE MÚSICA DE BARCELONA

AUTORS: *Enric Teixidó i Corominas i Jordi Llorach i Cendra. Associació d'Amics del Mestre Josep Rodoreda.*

Els conservatoris, com a centres d'ensenyament musical, tenen l'origen en les institucions benèfiques italianes per a orfes on, a partir de la meitat del segle XV i a més de l'ensenyament general, rebien educació musical. Alguns d'aquests centres, evolucionaren esdevenint al llarg dels segles XVII i XVIII, escoles especialitzades de gran qualitat conegudes com a *conservatoris*, denominació freqüent des de l'època de la Il·lustració dels centres públics dedicats a l'ensenyament de certes arts. A la resta d'Europa i a Amèrica també es fundaren institucions musicals a partir de finals del segle XVIII, per exemple Paris –1795-, Praga –1811-, Viena –1817- o Rio de Janeiro –1841-. A Catalunya, es seguí un procés similar, si bé una mica més tardà. Fins la meitat del segle XIX, l'ensenyança de la música es solia fer en les escolanies de les catedrals i de les esglésies catalanes, on músics prou capacitats exercien aquesta tasca, complementada amb la que feien en alguna acadèmia o com a professors particulars.

La primera institució oficial per a l'ensenyament de la música va ser fundada a Barcelona, l'any 1837, per Manuel Gibert, compartint l'origen amb el del Gran Teatre del Liceu. Inicialment es va denominar 'Liceo Filarmónico Dramático Barcelonés', nom al qual s'hi afegí 'de S. M. La Reina Isabel II', esdevenint al cap d'un temps Conservatorio Superior de Música del Liceo. Tot i l'existència d'aquesta institució, la major part de l'ensenyament musical es continuava fent de manera no reglada i sense donar certificacions oficials del nivell d'aprenentatge assolit. En apropar-se la celebració de l'Exposició Universal de Barcelona de l'any 1888, el consistori barceloní, presidit pel gran alcalde Francesc de P. Rius i Taulet, conscient d'haver d'afrontar satisfactòriament l'esdeveniment des de l'aspecte musical, va proposar la

reorganització de la inestable banda existent. El projecte fou encomanat al mestre Rodoreda, prestigiós músic i amb qualitats demostrades com a pedagog musical per haver estat professor titular i ajudant de direcció del mestre Marià Obiols en el Conservatori de Liceu, fundador de l'Acadèmia Musical de Barcelona i director i professor de Escola de Música de la Casa Caritat, de Barcelona i de la Societat Coral Euterpe -Cors de Clavé-. A les poques setmanes, Rodoreda va presentar el projecte per a millorar la banda i n'afegí dos més, l'un per la creació d'una Escola Municipal de Música i l'altra per a instituir una Mutualitat de previsió per als músics. Els tres projectes van ser acceptats en sessió municipal celebrada el 2 de març de 1886, nomenant-lo director de les dues institucions musicals.

L'Escola va començar les activitats l'1 de setembre de 1886, al primer pis del carrer de Lledó, 7, prop de la plaça de Sant Just i Pastor, en ple Barri Antic de Barcelona. El claustre de professors estava integrat per músics que van superar les oportunes oposicions. El tribunal de qualificació va ser integrat pels Regidors Francesc Nebot i Frederic Bonay, en nom de l'Ajuntament i en l'aspecte tècnic pels mestres Càndid Candi i Joan Goula –fill- i el propi Rodoreda. La qualitat del professorat i la disciplinada direcció, van fer que ja en els exàmens del primer any, els alumnes demostrassin un elevat nivell d'aprenentatge. Poc temps després i amb el prestigi assolit, l'Ajuntament va haver de llogar el segon pis de la mateixa finca per ampliar les instal·lacions. Ràpidament, doncs, l'Escola adquirí un nivell equivalent al d'altres centres similars de l'estranger. L'exemple de la institució barcelonina va ser seguit per diverses capitals catalanes –Lleida, Girona, Tortosa, Badalona etc.- creant escoles de música que esdevingueren conservatoris de grau elemental. Tot plegat va donar un important impuls a la música del nostre país.

El prestigi de l'Escola Municipal de Música anà en augment, incrementant-se el nombre d'alumnes. Així, l'any 1896, es va traslladar als baixos de l'edifici modernista conegut com el 'Castell dels Tres Dragons', situat al Parc de la Ciutadella, obra de Lluís Domènech i Muntaner i que havia estat el Café-Restaurant durant l'Exposició de 1888, lloc que ocupà fins 1928, any que s'inaugurà l'actual seu a l'edifici del carrer del Bruc cantonada amb el carrer de València, obra de l'arquitecte Antoni de Falguera. La qualitat docent aplicada

amb aprofundiment tant dels coneixements musicals com de les tècniques d'interpretació, ha fet que els alumnes hagin obtingut sempre un elevat nivell acadèmic. L'any 1944 se li atorgà la qualificació de Conservatori Superior. Degut a la reestructuració dels estudis de música decretada per la Generalitat de Catalunya i la creació de l'Escola Superior de Música de Catalunya - ESMUC-, el Conservatori Municipal de Música de Barcelona -CMMB- ha reestructurat els plans d'estudi.

La tasca feta per Rodoreda durant els deu primers anys de l'Escola, va ser excel·lent. N'és una prova la important relació de personalitats de la música catalana que hi cursaren estudis: Pau Casals, Maria Barrientos, Frederic Lliurat, Bonaventura Dini, Joaquim Malats, Francesc Laporta, Ricard Viñas, Joan Balcells, Joan B. Pujol o Cecília i Montserrat Rodoreda, filles del mestre, tots alumnes de Rodoreda, ja que, a més de la direcció, exercí les càtedres d'harmonia, composició, orquestració i de l'idioma italià. També, durant aquests anys s'hi formaren bons components de la Banda Municipal i de moltes altres entitats musicals catalanes. Tot plegat, va contribuir a posar la nostra música al nivell d'altres disciplines artístiques pròpies de la Renaixença i del Modernisme, amb important projecció durant el segle XX. A més, Rodoreda no es limità a la tasca pedagògica en les aules, doncs aconsellava els alumnes i sovint els cercava treball que els permetis promocionar-se. Una característica poc comuna però pròpia de la humanitat i els sentit de responsabilitat del mestre.

L'any 1896, Rodoreda va dimitir de les direccions de l'Escola i de la Banda, part per les crítiques d'un sector musical barceloní i part per la disconformitat de les reformes que l'Ajuntament va introduir en el funcionament de les institucions que dirigia. Des d'aleshores, el món musical català està en deute amb Rodoreda. La seva labor va ser destacada com a pedagog musical, però també com a crític musical, introductor de noves tendències, divulgador d'obres d'autors catalans i europeus -el cas de Richard Wagner és prou significatiu-, director d'orquestres i de corals i compositor d'unes quatre-centes obres, avui dia del tot desconegudes a excepció de l'inefable 'Virolai de la Mare de Déu de Montserrat', l'himne més estimat i cantat pels catalans d'arreu del món. La propera commemoració del 125è aniversari de la fundació del Conservatori, i també de la Banda Municipal, esdeveniments als quals

s'adhereix l'Associació d'Amics del Mestre Josep Rodoreda, és una bona ocasió per a reparar el greuge.

Enric Teixidó i Corominas i

Jordi Llorach i Cendra.

Associació d'Amics del Mestre Josep Rodoreda